

י"ט אב, תשע"ג, 26.7.2013

גיליון מס' 369

פרשת עקב

הנוף לנוער על פי דרכו

מאת לימור ספראי, קיבוץ מעלה גלבוע

בפרשת עקב, ממשיך משה את סדרת נאומי הסיכום שלו לבני ישראל, לקראת כניסתם לארץ. בקריאה מרפרפת נדמה כי יש חוסר סדר בפרשה. ממבט על יש תחושה של תערובת בין אירועים היסטוריים, אזהרות והבטחות, ציפיות, ציוויים ספציפיים ותיאורי נשגבות האל. החזרתיות רבה, ודבריו של משה אסוציאטיביים למדי. בקריאה מעמיקה אף נזהה מספר סתירות בתוך הדברים:

בחירת ה' בעם ישראל - (בפרשת ואתחנן): "לא מרובכם מכל העמים חשק בכם ובחר בכם כי אתם המעט מכל העמים; כי מאהבת ה' אתכם.. (אהבה ללא תנאי); "לא בצדקתך וביושר לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעות הגוים האלה.. (רשעות העמים האחרים); "...ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב." (זכות אבות)

המוטיבציה לקיום מצוות התורה - "כי ה' אלוהיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר ארץ חיטה ושעורה.. (שכר); "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך כיום הזה" (מחויבות לאבות); "כי עיניכם הרואות את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה" (התבוננות בנס, בעוצמה); "כי ה' אלוהיכם... האל הגדול לא ישא פנים ולא יקח שוחד עושה משפט יתום ואלמנה ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים" (מוסר); "העידותי בכם כי אבד תאבדון כגוים אשר ה' מאביד מפניכם כן תאבדון עקב לא תשמעון בקול ה' אלהיכם" (פחד, איום, עונש)

יציאת מצרים - "למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא" (ניסיון); "למען ענותך ולמען נסותך להיטיבך באחריתך" (ניסיון ומטרה חינוכית); "למען הקים את הדבר אשר נשבע לאבותיך" (מחויבות לאבות);

נראה כי בכל פעם שמזכיר משה לבני ישראל כי עליהם לשמור את המצוות, הוא פורש בפניהם את הסיבות לשמירתם. אולם נדמה כי הסיבות משתנות. אפשר לומר כי דרכי השכנוע לקיים את המצוות משתנות.

עם ישראל הוא עם צעיר. לא מזמן יצא מעבדות. עם המורכב מיחידים ופרטים העומדים על הסף, לפני שינוי עצום בחייהם, כאומה וכפרטים. ממצב בו שמתם לא בלתה ומן שירד מהשמים, הם יעברו לצורך בעבודת האדמה ובגשם שיפריה אותה.

בתחום הפסיכולוגיה בישראל פותח מודל החוסן הרב ממדי על ידי "המרכז לשעת חירום". המודל מציע שבעה מרכיבים להתמודדות יעילה עם חשיפה למשבר. ערוצים אלה נקראים גש"ר מאח"ד.

מודל זה פותח על בסיס ההנחה, כי לכל אחד יש סגנון תגובה דומיננטי משלו, שלרוב משלב מספר אפיונים. הציפייה הינה לזהות את הסגנון בעצמנו ולדעת מהו הסגנון המועדף על הקרובים לנו. המודל מציע לקבל ולכבד את השונות בסגנונות, מתוך הבנה שבני אדם משלימים אחד את השני ולפיכך מתמודדים יחד. מודל זה מעניק גם הזדמנות להגביר את מגוון התגובות של כל אחד מאיתנו, במיוחד במצבי לחץ. מודל החוסן קובע שככל שנשתמש בכלים גמישים ורבים יותר, ההתמודדות עשויה להיות טובה יותר.

משה עומד מול ילדים, נשים וגברים. דור ראשון הנכנס לארץ. ולכל אחד מהם תגובה שונה לשינוי העומד לקרות. כל אחד מתמודד בדרך אחרת – אצל האחד ההתמודדות היא שכלית, האחר בעזרת הגוף, לשלישי יש דרך תפיסה אמונית והרביעי מסתייע בשמות בחיק המשפחה או החברים. יש מי שצריך יד קשה וסמכותית בשעת משבר והאחר זקוק דווקא למילים רכות. יש מי שיפעל מתוך מחויבות והאחר דווקא מתוך הבנת ההיגיון שבדברים.

משה כדמות חינוכית, מלמד אותי להכיל את הדרכים השונות בהם אנשים שונים מתבוננים ומפנימים את הנעשה סביבם. איש החינוך צריך להשכיל ולתווך את העולם לנפשו הייחודית של כל ילד וילד מחד, ומאידך, הקבוצה כולה והפרטים בתוכה ירויחו הזדמנות להתבונן בחיים מזוויות השונות מעולמם האישי. כך עולמנו יצמח להיות מעמיק, מורכב ורחב יותר.

לימור ספראי חברת **קיבוץ מעלה גלבוע**. מרכזת את פעילות 'מדרשת תורה ועבודה'. בעלת תואר ראשון בקרימינולוגיה ותעודת הוראה, מסיימת בימים אלה תואר שני בסוציולוגיה של החינוך. נשואה לאביעד ואמא לרן, יהלי ושירי.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעזרת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעזרת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il